

MARCUSJAAR B-2020-2021
ZONDAG: Tijd door het jaar 6
DATUM: 14 februari 2021

Evangelie: Mc 1,40-45

Uit het heilig evangelie van onze heer Jezus Christus volgens Marcus

- 40 Zekere dag kwam er een melaatse op Jezus af, die om hulp vroeg.
 Hij viel op zijn knieën en zei:
 `Als U wilt, kunt U me rein maken.'
- 41 Diep ontroerd stak Hij zijn hand uit en raakte hem aan.
 `Ik wil het, word rein', zei Hij.
- 42 Meteen verdween zijn melaatsheid, en hij werd rein.
- 43 Bars stuurde Hij hem meteen weg,
 44 met de woorden:
 `Zorg dat u er met niemand over praat,
 maar ga u aan de priester laten zien
 en breng als offer voor uw reiniging
 wat Mozes voorgeschreven heeft;
 dat zal hun het bewijs leveren.'
- 45 Maar eenmaal vertrokken,
 begon hij volop te verkondigen
 en dit verhaal rond te vertellen,
 zodat Jezus niet meer openlijk in een stad kon komen,
 maar buiten bleef op eenzame plaatsen.
 En ze kwamen overal vandaan naar Hem toe.

KBS Willibrord 1995

Enkele elementen of gegevens om de boodschap te verstaan:

1. Weerom een pareltje – om het zo te zeggen – van een kort verhaal in de stijl van Marcus. Amper vijf verzen heeft hij nodig om toch een geladen, betekenisvolle boodschap te brengen. Want, er worden inderdaad grenzen doorbroken, of anders gezegd: de toenmalige lezers moeten dit alles ervaren hebben als een soort climax. “Immers, naast het feit dat melaatsheid (in de huidige NBV ‘huidvraat’ genoemd) een afschrikkende kwaal is, impliceert zij ook rituele onreinheid en volledige afscheiding van de gemeenschap van Israël. De Wet kon niets doen voor de melaatse, hij kon enkel de rest van de gemeenschap tegen hem in bescherming nemen. Wat de oudtestamentische religie – d.i. de Wet niet kon doen, dat wordt door Jezus gedaan” [*Henau, p. 35].
2. ‘Grenzen worden doorbroken’, zo werd hierboven gezegd.
 Hoe dat begrijpen? Hoe gebeurt dat ?
 - 2.1 De zieke man (met huidaandoening) zet de eerste stap daartoe.
 “Hij houdt zich niet aan de voorschriften: hij bewaart geen afstand, hij roept niet ‘onrein, onrein’, maar hij komt naar Jezus toe en smeekt hem om hulp.

Het vertrouwen dat Jezus inboezemt, is blijkbaar zo groot dat het isolement al voor een stuk doorbroken wordt: 'Als u wilt, kunt u mij rein maken' (v. 40)"

[*Kevers, p. 87-88].

+ Voorschriften:

"De Tora, de godsdienstige regelgeving, bevat dan ook voorschriften hoe met een dergelijke aandoening moet worden omgegaan. In Leviticus 13-14 lezen we dat het aan de priesters toekomt te bepalen of er sprake is van een dergelijke kwaal. Zij hebben ook de bevoegdheid iemand weer rein te verklaren, de daarbij horende ceremonies te verrichten en de persoon in kwestie zo weer in de cultusgemeenschap op te nemen"

[*Smit, p. 52].

2.2 Jezus doorbreekt ook een grens in het feit dat hij het isolement doorbreekt.

"Jezus wordt door dit grote vertrouwen (vanwege de man met huidaandoening) en door heel de situatie van deze mens geraakt tot in het diepste van zijn wezen. Op zijn beurt overbrugt hij nu elke afstand en doorbreekt hij het isolement totaal: hij raakt de melaatse aan en zegt: 'Ik wil het, word rein'. Jezus stelt een riskant gebaar. Niet alleen trotseert hij het mogelijke besmettingsgevaar; hij overtreedt de voorschriften en doorbreekt het grote taboe. Eens te meer zet hij zijn woorden in daden om: er kan geen sprake van zijn dat deze mens een onreine, een uitgestotene zou zijn. Jezus raakt deze mens aan en sticht zodoende gemeenschap met hem"

[*Kevers, p. 88].

+ Vers 42: Ik wil het, word rein:

"De uitdrukking die de evangelist gebruikt, maakt duidelijk dat het niet om een vluchtig gevoel van medelijden gaat, waarmee wij ons meestal bij de aanblik van een ongeneeslijke zieke vergenoegen. Hij belicht het motief van de wonderbare genezing: erbarmen. En dit erbarmen reikt verder dan medegevoel. Hij sprak immers tot de melaatse "word rein" (v. 42). In dit gebiedende woord wordt de door Jezus gegeven volmacht zichtbaar en wordt zij bovendien ook werkzaam. Deze genezing is dan ook een messiaans teken waarmee Jezus tot uitdrukking brengt dat in zijn optreden het Rijk Gods is aangebroken (cf. Mt 11,5). De volledige doorbraak van dit Rijk zal ook een einde maken aan de lichamelijke nood van alle schepselen (cf. Apk 21,4). En van deze doorbraak is deze genezing een vooruitgrijpend teken" [*Henau, p. 35-36].

2.3 'Grenzen doorbreken': dat is ook te begrijpen als :het verhaal neemt een vreemde wending.

"Jezus stuurt de genezen melaatse naar de priesters. 'Terwijl hij hem wegstuurde vermaande hij hem met klem' (v. 43). Maar in het Grieks staat er letterlijk: 'Hij wiep hem buiten en snauwde hem toe'. Dit lijkt helemaal in tegenspraak met de medelijdende houding van Jezus! 'Buitenwerpen' is een werkwoord dat Marcus voornamelijk gebruikt voor het uitdrijven van demonen. Dat wijst erop dat dit genezingsverhaal tevens als een duiveluitdrijving is bedoeld. Het 'snauwen' van Jezus geldt niet de zieke, maar het demonische karakter van diens ziekte, dat vooral tot uiting kwam in de sociale uitsluiting die er het gevolg van was. Daarom stuurt Jezus hem met

zoveel haast naar de priesters: om zijn genezing officieel te laten constateren en zijn reïntegratie in de gemeenschap mogelijk te maken" [*Kevers, p. 88].
 + "Raadselachtig is de vermelding in v. 43 dat Jezus de melaatse "met klem vermaande". Waarom is Jezus hier blijkbaar vertoornd? Zijn wrevel kan toch niet gericht zijn tegen de melaatse die hij zo pas heeft genezen. Men heeft verschillende verklaringen pogen te geven. De meest aanvaardbare lijkt dat Jezus' toorn zich richt tegen de macht van de boze, die zich in de toestand van de zieke openbaart" [*Henau, p. 36].

3. Vers 44: 'Denkt erom dat u tegen niemand iets zegt, maar ga u aan de priester laten zien en breng het reinigingsoffer dat Mozes voorgeschreven heeft, als getuigenis voor de mensen'.

"In vers 44b geeft Jezus de melaatse het bevel zich aan de priesters te laten zien en het door Mozes voorgeschreven offer (Lev 14) voor de reiniging te volbrengen. In dit bevel schuilt een theologische pointe: Mozes heeft de verordeningen met betrekking tot de melaatsen getroffen, opdat de genezene een getuigenis zou afleggen van het gekomen-zijn van de Messias. De Schrift is nu vervuld vermits Jezus deze melaatse heeft genezen. We hebben hier dezelfde gedachte als in Joh 5,46: "juist over Mij heeft hij (Mozes) geschreven". Jezus is geen gewoon menselijke wonderdoener, maar degene door wie God de beloften vervult die Hij in het Oude Verbond gedaan heeft" [*Henau, p. 36].

+ "Het is opvallend dat Marcus de instructie die Jezus vervolgens aan de man geeft, uitvoerig in de directe rede noteert: ' Denk erom....als getuigenis voor de mensen'. 'Als getuigenis voor hen'-staat er eigenlijk, maar wie zijn daarmee bedoeld?

°Zijn het de mensen in het algemeen?

°Zijn het de priesters in Jeruzalem, het tempelpersoneel?

°Of zijn het misschien de eerder in v. 1,22 genoemde Schriftgeleerden? ('Ze waren diep onder de indruk van zijn onderricht, want hij sprak hen toe als iemand met gezag en niet zoals de Schriftgeleerden').

Er lijkt inderdaad een samenhang te zijn tussen het begin en het einde van Marcus' weergave van het aantreden van Jezus 1,21-45.

Om te beginnen sprak Jezus op eigen gezag en niet zoals de Schriftgeleerden.

Aan het slot handelt hij op eigen gezag: 'Ik wil, word rein'.

Zijn instructie maakt vervolgens duidelijk dat hij de Tora ten volle respecteert .

Daarmee is de Schriftgeleerden de pas afgesneden, die hem in het vervolg juist op dit punt verwijten zullen maken, zoals in 2,1-3,6; en 7,1-23.

Dat de genezen man Jezus' verbod iemand iets te zeggen prompt negeerde en overal breeduit ging rondvertellen wat er gebeurd was, sluit aan bij het eerdere verbod aan de demonen te zeggen wie Jezus was (1,34). Het draagt bij aan de geheimzinnigheid waarmee Marcus de identiteit van Jezus voorlopig omgeeft. Wie hij werkelijk is en waar hij echt voor staat, behoeft nadere invulling en wordt in het verdere verhaal pas geleidelijk uit de doeken gedaan"

[*Smit, p. 52-53].

4. Betekenis of boodschap van het groter geheel Mc 1,21-45

“Dit verhaal is de voortzetting en de bekroning van de evangelielezingen van de twee vorige zondagen.

°In de synagoge van Kafarnaüm heeft Jezus zijn ‘nieuwe leer met gezag’ verkondigd.

°In de daarop volgende verhalen is gebleken dat hij die leer in daden omzet: hij heelt mensen, in het huis van Simon en Andreas, in Kafarnaüm, in heel Galilea.

*Vandaag horen wij hoever Jezus daarin wil gaan.

+Hij bindt de strijd aan met de demonische machten van het kwaad, waardoor mensen uitgesloten worden.

+Hij overtreedt daarvoor desnoods de letter van de wet. Tegenwerking en conflict kunnen nu niet lang meer uitblijven.

In het Marcusevangelie volgen nu vijf verhalen waarin Jezus in conflict komt met de farizeese Schriftgeleerden, die samen met de Herodianen plannen smeden om hem uit de weg te ruimen (zie Marcus 3,6)” [*Kevers, p. 88-89]

Bibliografie

1. Ernest HENAU, Genezing van een melaatse-Mc 1,40-45, in: Exegetisch commentaar bij het Marcus-evangelie jaarcyclus B, in: Dichtbij is uw Woord, uitgave Werkgroep Sacerdos, Vlaamse Bijbelstichting, s.d. Mechelen, pag. 35-37.
2. Joop SMIT, Het verhaal van Marcus. Sleutelpassages uit zijn evangelie, Joop Smit en KBS uitgeverij (onderdeel van Uitgeversgroep Jongbloed, Heerenveen), eerste druk 2001, pag. 51-53.
3. Paul. KEVERS, Zesde zondag door het jaar, in: De bijbel lezen in woord en daad – B-Jaar, Halewijn, Antwerpen, 2008, pag. 87-89.